

Remissvar gällande

Förslag till riktlinjer för länsstyrelsernas handläggning av skyddsjaktsansökningar
Ärendenummer NV-00729-11,

Från

Föreningen Sveriges Fäbodbrukare
ordforande(a)fabod.nu

Till

registrator(a),naturvardsverket.se
c.c.
riktlinjer(a)naturvardsverket.se

Bakgrund.

Föreningen Sveriges Fäbodbrukare har under många år mycket aktivt deltagit i Naturvårdsverkets arbete med förvaltningen av de stora rovdjuren; med ledamot i Naturvårdsverkets råd för rovdjursfrågor, med ledamöter i länens viltförvaltningsdelegationer i fem av de sju län där fäbodbruk i dag förekommer (två län förvägrade fäbodbruket sin plats) samt i allt övrigt i de utredningar, möten, hearings och remissförfaranden som föregått nuvarande lagstiftning. Att en så resurssvag ideell förening så till den grad har engagerat sig på främst ideell tid för detta ändamål, måste understryka vikten av och påverkan på näringen som effekterna av förvaltningen direkt innebär. Vi vill också betona att föreningen alltid tagit ställning för en fungerande förvaltning av de stora rovdjuren och inte sällat sig till de som helt motsatt sig rovdjurens reintroduktion i vår fauna. Mot bakgrund av detta arbete är det med stor oro vi läser nuvarande förslag. I regeringens uppdrag till Naturvårdsverket står "Betesbaserad animalieproduktion är en viktig komponent för bevarande av biologisk mångfald i fjällmiljö, i odlingslandskapet samt i skogen". Detta innefattar med all tydlighet fritt betesgående djur i fäbodmiljö.

I missiv till det förslag till riktlinjer som föreligger framställs dock, sid 2(4): "Att förslaget inte förväntas leda till någon avgörande förändring av tillämpningen innebär att nuvarande situation vad gäller skadenivå och skyddsjakts omfattning inte heller bedöms påverkas nämnvärt. Skador på tamdjur och gröda orsakade av fredade arter sammanställs årligen i Viltskadecenters viltskadestatistik". Föreningen Sveriges Fäbodbrukare ser mycket allvarligt på den missledande formuleringen mot bakgrund av att just skyddsjakt och arbetet med att få till en fungerande skyddsjakt är en helt avgörande fråga för det arbete föreningen lagt ner under åren och helt avgörande för fäbodnäringen i dagens situation.

I enlighet med den viltskadestatistik som hänvisas till återfinns också det fakta som visar hur fäbodnäringen belastats av rådande praxis i tillämpning av skyddsjakt. Naturvårdsverket anger själva att fäbodbrukets numerär kraftigt understiger de nationella målet om 230st fäboddar i bruk (Naturvårdsverkets rapport av tilläggsuppdrag M2011/2803Nm). Detta måste innebära att formuleringarna i förslaget till "Riktlinjer för länsstyrelsernas handläggning för skyddsjakt" kraftigt måste skärpas för att häva den negativa trend som råder för antalet fäboddar i bruk. Om så nu inte sker måste föreningen revidera sitt ställningstagande som aktiv part i råd, delegationer och utredningar för att snarast lägga sin kraft på att belysa vikten av att Sverige som nation de facto ratificerat konventionen om biologisk mångfald, CDB, med hänvisning till art.8j samt 10c samt Art – och Habitatsdirektivets intention av bevarande av livsmiljöer och specifikt direktivets art 2.1-2 som komplement till 2.3. För övrigt anser Föreningen Sveriges Fäbodbrukare att antalsmålet 230 st fäboddar i bruk är en alltför låg målsättning. Enligt vår uppfattning behöver antalet fäboddar i bruk utökas för bevarande och utveckling av kultur- och naturvärden samt för bevarande av biologisk mångfald i fjällmiljö, i odlingslandskapet samt i skogen.

Föreningen Sveriges Fäbodbrukare (fortsättningsvis kallad föreningen) föreslår bl.a. dessa förändringar i förslaget till "Riktlinjer för länsstyrelsernas handläggning för skydds jakt":

Avsnitt 3.3.1.

Hänvisningen till Miljöbalkens skrivning i 7 kap 29 § "Projekt som endast gynnar ett företag eller enskilda kan alltså inte tillåtas med stöd av paragrafen. Föreningen föreslår att denna hänvisning tas bort alternativt förtydligas. Mot bakgrund av fäbodnäringens låga numerär kan det fastställas vara av allmänintresse att varje enskilt fäbodbruk som har behov av och ansöker om skydds jakt, omedelbart skyddas genom att skydds jakten beviljas och genomförs. Om så inte sker kommer detta tvingande allt överskuggande allmänintresse inte att kunna tillgodoses, allt i enlighet med de tolkningar av uttrycket som förslaget framlägger.

De passus i förslaget till "Riktlinjer för länsstyrelsernas handläggning för skydds jakt" med hänvisning till renskötseln och samernas kultur skall även innefatta fäbodbruk och fritt betesgående djur på utmarksbete. Sid 13(33) andra stycket skall kompletteras med "fäbodområde med utmarksbete under betessäsongs" i anslutning till "särskilt utsatta områden och där enskilda individer kan skapa stora problem för näringen".

Avsnitt 3.3.3

Det får aldrig, mot bakgrund av fäbodbrukets nutida överrepresentation i viltskadestatistiken, hänföras till en normal affärsrisk och därigenom anses ligga inom den nivå som den enskilde bör tåla. Fäbodbruket har historiskt sett alltid haft samhällets stöd till både förebyggande och vid angrepp direkt utförd skydds jakt. I modern tid har detta behov inte återuppstått förrän sistlidna årtionden, i och med de stora rovdjurens reintroduktion och återetablering.

Sid 14(33) står att länsstyrelsen skall "beakta följande faktorer:

- Omfattningen på redan uppkomna skador.
- Hur lång tid som skadorna har pågått.
- Tidsintervall mellan skadetillfällena.
- Tid till dess skadorna kan förväntas upphöra för säsongen.
- Erfarenheter från tidigare säsong".

I praktiken har detta redan tidigare beaktats inom förvaltningen genom att antalet angrepp har fastslagits som skall behöva ha uppkommit, att en viss tidsrymd skapas mellan skadetillfällena eller att förvaltningen helt enkelt avvaktat med skydds jakts beslut, väl medvetna om att betessäsongsen för fäbodbetesdjur snart är över för året. Detta kan inte anses godtagbart att lämnas öppet för länsstyrelsen att tolka och riktlinjerna bör skärpas på samtliga nivåer. För fäbodbrukets del bör direkt hänvisning ske till det tvingande allt överskuggande allmänintresse varje enskilt fäbodbruk i dagsläget utgör. Länsstyrelsen skall härvid lägga all dokumentation; ansökningar om förebyggande åtgärder (beviljade eller ej), rapporter om störningar och angrepp för hela området från samtliga rapportörer och under följd av år, att innefattas i beaktandet.

Avsnitt 3.5

Fäbodbruket har som näring varit myndigheter behjälplig i utformning och utprovning av andra lämpliga lösningar och skademinskande åtgärder i enlighet med de som avses under avsnitt 3.5. Resultatet av dessa försök på fäbodarnas djurhållning har visat att det för fritt betesgående djur saknas annan lämplig lösning än skydds jakt. Denna erfarenhet som näringen själva har belastats med att framta skall implementeras i riktlinjerna till förvaltningen. Noteras i avsnittet 3.5 skrivet: "I normalfallet bör det inte krävas att åtgärder som tidigare år visat sig vara verkningslösa för motsvarande fall återigen ska prövas för att skydds jakt ska medges".

Avsnitt 3.5.1 Akuta åtgärder:

Fäbodbruket har generellt belastats att införa samtliga akuta åtgärder att numera ingå som rutinåtgärder i fäbodskötsel, utöver nattstallning som dessutom kan genomföras där bebyggelse och besättningsstorlek så tillåter. De permanenta förebyggande åtgärder som då efterfrågas bör självklart innefatta förebyggande skyddsjakt.

Avsnitt 3.6.1 Skyddsjakt i förhållande till allmän jakt:

Kompletteras med under Undantag från denna huvudregel skall övervägas för:
- djurhållning inom naturskydds- och nationalparks område.

Avsnitt 4.1.1 – 5

Angående jakt och kontroll av utförandet. Föreningen ställer sig positiv till att all skyddsjakt beviljad med underlag av störning och/eller angrepp på näringens tamdjur skall utföras av förvaltande myndighets egen personal och/eller av myndigheten anlitade personer med god lokalkännedom och kunskap för aktuellt rovdjur och att detta sker snabbt och effektivt, i normalfallet inom ett dygn. Detta skall anges i riktlinjerna för att inte ett handlingsutrymme hos förvaltningsmyndigheten ska kunna medföra en otillbörlig belastning på den enskilde drabbade fäbodbrukaren.

Avsnitt 5 Underlag för beslut

Ansökan om skyddsjakt och underlaget till beslut skall kunna inlämnas muntligt eller skriftligt till myndigheten. Länsstyrelsens besiktningspersonal skall vara behjälplig vid dokumentation av skador och utförda förebyggande åtgärder. Detta kan öka kvalitetssäkringen samt påskynda ärendet väsentligt, till gagn för alla parter. All kommunikation, muntlig som skriftlig skall diarieföras och kopieras samt omedelbart delges sökanden. Detta är mycket viktigt att det införs i riktlinjerna eftersom det uppenbarligen inte har funnits rutiner för detta hos länsstyrelserna.

Dag som ovan

Pauline Palmcrantz
ordförande,
Föreningen Sveriges Fäbodbrukare